

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Królestwo Polskie. — Księztwa Naddunajskie. — Grecya. — Turcya. — Afryka. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 5. września. Na zasadzie prowizorycznego przepisu, wydanego dekretem z dnia 5. stycznia 1850 względem zaprowadzenia egzaminów ogólnych (Staatsprüfungen) dla leśniczych, podaje się do wiadomości publicznej stosownie do dekretu wysokiego c. k. ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. sierpnia 1855 l. 19.479/741 i w dodatku do tutejszego obwieszczenia z 9. maja 1855 l. 16.433, że egzamin ogólny dla leśniczych, którym ma być przyznane uzdolnienie do wykonywania niezawisłe leśnictwa (dziennik ustaw państwa i rządu z roku 1850, zeszyt XXVI. nr. 63. litt. A.) dla okręgowego obwodu tego namiestnictwa odbędzie się publicznie dnia 22. października we Lwowie.

Chcący się poddać temu egzaminowi mają zawczasu zgłosić się do c. k. prezydium namiestnictwa i wykazać otrzymanem pozwoleniem do złożenia egzaminu ogólnego na niezawisłego leśniczego, następnie certyfikatem zawierającym opisanie ich osoby, i potwierdzeniem, że w tutejszej c. k. głównej kasie krajowej zapłacili przepisana taxę egzaminu dziesięć reńskich monetą konwencyjną.

Sprawy krajowe.

(Nowiny Dworu.)

Wiedeń, 7. września. Jej Mość Cesarzowa Elżbieta odjechała wczoraj o 7. godzinie zrana ze swiątą przez Styryę do Ischlu. Oboje Ich Mości Cesarstwo przybędą do Ischlu w piątek po południu. Adjutantura Jego Mości Cesarza udała się również do Ischl.

— Jej Cesarzew. Mość, najdosłojniejsza Arcyksieżniczka Zofia, córka Ich Cos. Mości przybyła wczoraj o godzinie 10^{3/4} jachtem parowym „Adler“ do Linzu, a o 11stej odjechała do Ischlu.

— Ich Excellencye pp. ministrowie hrabia Buol i baron Bach udali się wczoraj zrana o godzinie 7. za trzytygodniowym urlopem razem w podróż do Styryi, Tyrolu i Ischlu. Dnia 21. września przybędą do Linzu, zabawią tam kilka dni a potem powrócą do Wiednia. Pod niebytność pana ministra spraw zewnętrznych będzie zawiadował sprawami podsekretarz ministeryalny p. baron Werner.

Ameryka.

(Agitacya w Ameryce za usuięciem cła na Zundzie. — Ponęty za posiadłościami duńskimi.)

Bremmer Handelsblatt donosi:

„Wszystkie listy, które statki pocztowe Stanów Zjednoczonych przywożą do Europy, wspominają o tem, jaki ucisk wywiera stan handlowy na rząd prezydenta względem cła Zundowego. Kwestya ta przybrała w głównych miastach Stanów Zjednoczonych tyle wagi, że rząd widzi niepodobieństwo wchodzić na powrót z Danią w układy i modyfikacye. Stan kupiecki Ameryki północnej wymaga, ażeby prezydent ogłosił publicznie bezprawność tej daniny, oświadczając uroczystie, że Stany Zjednoczone nie poddadzą się nigdy temu podatkowi, jakiegokolwiek mogłyby wypaść skutki z odmówienia zapłaty. Tak jak rzeczy teraz stoja, nie ma mowy o kompromisie; agitacya się wzmaga szczególnie między właścicielami okrętów w Bostonie i Nowym Jorku, którzy w handlu bałtyckim są najmocniej interesowani, a powstają najbardziej dlatego przeciw placeniu, bo po skończonej wojnie spodziewają się wielkiego rozwoju handlu Ameryki północnej z portami rosyjskimi na morzu bałtyckim. Właściciele okrętów chcą korzystać z tego, że angielskie okręta krążące zabrały lub zniszczyły wielką część handlowych okrętów rosyjskich. Stronnictwo przeciwne cłu zuudowemu domaga się także koniecznie wcielenia do republiki, kolonii duńskich zachodnio-indyjskich St. Thomas, St. Crois i St. Jean, a rząd zdaje się sprzyjać tej agitacyi. — Chociaz handlowy traktat z Danią kończy się dopiero w przyszłym kwietniu, a stosunki jednak między obydwoima rządami są już

prawie zerwane; stanowisko ministeryalnego rezydenta Ameryki w Kopenhadze nie może się długo utrzymać; mówią, że odjedzie na urlop, bez powrotu.

Hiszpania.

(Termin pożyczki będzie przedłużony. — Doniesienia o ruchu wojsk. — Cywilnych małżeństw rząd nie zamierza. — Projekt ustawy o teatrze. — Sprzedaż dóbr kościelnych wstrzymana u Basków. — Znaczenie zawieszzonego trybunału duchownego Rota w Madrycie.)

Z Madrytu donoszą pod dniem 1. września drogą telegraficzną: Potwierdza się wiadomość, że termin subskrypcyi na dobrowolną pożyczkę będzie przedłużony. — Spłata obligacyi złożonych w skarbie w krótko się rozpocznie. — Brygada pod dowództwem generała O'Donnella stanęła w Medina-Celi, by zapobiedz ruchom karlistowskim. — Z końcem tego miesiąca odpłynię 600 żołnierzy do Hawany na wzmocnienie tamtejszej załogi.

— *Gaceta* zbija puszczone w obieg pogłoskę, jakoby rząd zamierzał zaprowadzić małżeństwo cywilne.

— Rząd zajmuje się gorliwie ułożeniem powszechnej ustawy o teatrach królestwa.

— Zdaje się być rzeczą pewną, że w prowincjach Basków zauspendowano wykonanie ustawy względem sprzedaży dóbr kościelnych z obawy, ażeby nie drażnić zanadto umysłów. Dzienniki demokratyczne zażądały od rządu wyjaśnienia w tym względzie, ale rząd nie odpowiedział.

— Do *Gazety* powszechnej piszą z Madrytu:

Suspendowany teraz duchowny trybunał Roty w Madrycie przyzwolony został z szczególnych względów stolicy papieżkiej królowi Filipowi IV. na jego żądanie i odtąd urzędował bez przerwy. Według podań statystyka Don Ramon Mesoneros Romanos, składa się z sześciu duchownych sędziów i dwóch nadliczbowych członków i wydaje wyroki jako instancya apelacyjna we wszystkich sporach między klerem hiszpańskim lub między nim i świecką władzą sądową; sądzi także skargi wniesione przeciw osobom świeckim o kacerstwo, symonię, znieważanie kościołów, lichwę, i wiarołomstwo w sprawach o rozwody itp. W połowie składa się z delegowanych papieżkich, których rząd hiszpański opłaca, a przewodnicztwo ma w nim nuncyusz Jego Świątobliwości przy dworze Madryckim. Wyroki wydaje w podwójnem po trzech sędziów liczącem gronie; jedno odwołuje się do drugiego, a obydwa na połączony trybunał sądowy. Liczba spraw trybunałowi temu co roku przedkładanych jest nadzwyczajnie wielka; przydzielenie teraz pojedynczych spraw sądom świeckim, tudzież niepokojące każdego dobrego katolika rozwiązanie trybunału samego, może dać powód do licznych pożałowania godnych sporów. Oszczędzenie zrzeszłą 16,000 duros w budżecie wydatków nie może pójść w porównanie z wielką trudnościami i niedogodnościami, jakie rząd rozwiązaniem tego trybunału na siebie przyjmuje.

Anglia.

(Rozporządzenie względem przemysłnictwa wojennego. — Anglia wychwała przysługę Francuzów nad Gambią.)

Londyn, 4. września. Względem przemysłnictwa wojennego wydano następujące ze strony rządu rozporządzenie:

Uchwalono w Izbie radzieckiej w Whitehall 28. sierpnia 1855 przez lordów tajnej rady J. M. królowej.

Lordowie rady rozpoznawszy niektóre prośby o wydanie pozwolenia do wywozu przedmiotów rozmaitych do którego-bądź miejsca europejskiego na północ od Dünkierki, lub na morze śródziemne na wschód od Malty, uchylają niniejszem zakaz wywozu przedmiotów tych do którego-kolwiek miejsca na wschód od Malty. Wyjmuje się od tego tylko proch strzelniczy, salitra, siarka, saletrzan sody, siarczan potaszu, broń i amunicya wszelkiego rodzaju wraz z ołowiem, któreto przedmioty i nadal wywozić niewolno. Lordowie komisarze Jej król. Mości mają więc zakazu tego przestrzegać.

C. C. Greville.

— Dzienniki angielskie zawierają nowe szczegóły o niepokoju w koloniach u wybrzeży afrykańskich. I tak piszą z Gambii z d. 8. sierpnia:

„Gdy Gubernator zażądał pomocy od Gubernatora Gorey, kazał ów wierny sprzymierzeniec nasz wysłać natychmiast wojska na pokładzie francuskiego brygu wojennego „Enteprenant“ o 14 działach. Nie minęło 12 godzin gdy bryg ten stanął na ujściu rzeki Gambia.

Dnia 3go sierpnia wylądowało 100 żołnierzy francuskich pod przyłaskiem Sainte-Marie; reszta sił zbrojnych gubernatora O'Connor i 250 ludzi krajowego wojska posiłkowego przyłączyło się do nich i ruszyli na Sebasze z trzema działami polowemi i jednym moździerzem. Idących przeciw nim buntowników odparto do miasta. Z rozkazu pułkownika O'Connor przypuszczono szturm. Francuzi i żołnierze zachodnio-indyjskiego pułku wzięli szanice bagnetem i zdemolowano miasto, które już nie istnieje. Buntownicy liczą 1500 poległych, my zaś 25 poległych i 70 rannych. Pułkownik otrzymał dwa strzały w ramię, kilku oficerów raniono, a kapitan Grigny milicyi Gambia poległ.

Francuski bryg wojenny powrócił dzisiaj i salutował 21 wystrzałami z dział. Parostatek angielski odpowiedział na tę salwę.

Dnia 4go spotrzebowano 59 bomb, 141 kul i 73 rakiet oprócz kartaczów. Francuzi stracili sierżanta, którego pogrzebano z wszelkimi honorami wojskowemi.

Times dodaje do tego doniesienia co następuje:

„Nietylko więc przeciw Rosyi toczymy wojnę, lecz także przeciw Fodey-Asumance i jego krajowcom w Sebasze nad rzeką Gambią, miastu do Anglii należącemu. Serdeczne stosunki zachodzące na wszystkich punktach świata między agentami Francyi i Anglii stwierdziły się także tutaj. Dzielni Francuzi przybyli nam niezwłocznie w pomoc i przelali swą krew za sprawę wyłącznie angielską. Władze francuskie w Gorea udzieliły nam z największą gotowością żądaną pomocy“.

Francya.

(Poczta paryska. — Ratusz w Havre. — Nagrody dla nauczycieli za poświęcenie. — Dążności rządowi nieprzyjaźne. — Przewodźcy powstania w Angers aresztowani. — Liczba buntowników. — Rewizye i aresztacje dalsze.)

Paryż, 5. września. Dnia 2. b. m. położył książę Hieronim węgielny kamień na budowę ratusza w Havre. — Minister nauk publicznych przedłożył Cesarzowi sprawozdanie o poświęceniu się i gorliwości znacznej liczby nauczycieli i nauczycielek szkół elementarnych. Do sprawozdania załączony jest spis nagród.

— Podczas wyborów komunalnych na prowincyi objawiły się w niektórych prowincjach dążności rządowi nieprzyjaźne. I tak między innymi wybrano w Alençon przeważną większością dawniejszego burmistrza republiki na tę posadę.

— Według doniesień z Angers wynosiła liczba zbuntowanych wyrobników ogółem 2000; polecenie powstania przyniósł im pewien wyrobnik z Paryża. Między 135 aresztowanymi znajdują się prawie wszyscy socjalistyczni przywódcy ruchu. Już dawniej wiadano o tem, że wielu robotników przy kamieniołomach w Trélazé i Pont-de-Cé są członkami towarzystwa „Marianne“. Prokurator Dubodan przybył dnia 27. w 100 ludzi do Trélazé i przedsięwziął przetrząsanie domów, po których nastąpiły aresztacje. Trybunał sądowy w Angers wytoczył śledztwo w tej sprawie. Słychać, że także w kilku innych miejscach wydarzyły się excessa.

Belgia.

(Spokojność przywrócona.)

Bruxela, 30. sierpnia. We Floreffie i w okolicy przywrócono już spokój zupełny. Wojska piesze opuściły już swoje leże nad rzeką Sambre i wróciły na miejsce dawniejsze; tylko pięć szwadronów strzelców konnych pozostaną tam jeszcze do 3. września. Z liczby osób przytrzymanych uwolnił sąd w Namur dziewiętnaście, a 16 potąd jeszcze w więzieniu.

Szwajcarya.

(Projekt opłaty od tytoniu i zakazu palenia młodym.)

Berna, 29. sierpnia. Na wczorajszym posiedzeniu wielkiej rady zaproponował Hubacher, aby młodzieży niżej lat 16 zakazano palić tytoń, i by od sprzedaży tytoniu i tabaki pobierano podatek. Moczę tę wzięto pod obrady.

Włochy.

(Generał Montevecchio ma się lepiej. — Siła armii piemonckiej w Krymie. — Proces obwinionych w spisku Mazziniego.)

Z **Turyngu** piszą z dnia 28. sierpnia do *Independance*, że generał Montevecchio, który dnia 16. odniósł ciężką ranę pod Traktymem, ma się lepiej według depechy telegraficznej z Kadikoj z dnia 29. sierpnia. Rana jego, która miało za śmiertelną, goi się. W miejsce zmarłego margrabi San Marzana mianowano rotmistrza Salasco król. komisarzem w głównej kwaterze francuskiej.

Według doniesienia z **Bafakławy** z dnia 17. z. m. do dziennika „Voce del Progresso commerciale“ składa się armia piemoncka już tylko z 8000 zdolnych do boju, gdyż przeszło 2000 ludzi umarło, 3000 chorych, a reszta rekonwalescentów. — Cholera, która już była zupełnie zgasta, zabrała w ostatnich dniach znowu kilka ofiar.

— W **Florenyji** rozpoczął się w drugiej połowie przeszłego miesiąca przed wielkim sądem publiczny proces skompromitowanych w spisku Mazziniego z roku 1852. Tylko siedmiu obżałowanych było obecnych; na innych wydano wyrok zaoczny. Głównie obżałowani są Martinatti i Peruzzi, których zamiarem było 21. października 1852 zabić prezydenta ministrów pana Baldasseroni. Peruzzi był przyaresztowany na ziemi piemonckiej, dlatego utrzymywał jego obrońca, że sąd nie ma prawa wytaczać mu pozew toskański; zdanie swoje opierał na domniemanym tajnym artykule w trak-

tacie zawartym między Piemontem i Toskania względem wydawania zbrodniarzy. Sąd zważywszy, że tajne artykuły prawem nie są publicznem, ogłosił się więc na tem samem posiedzeniu pełnomocnym w sądzie.

Niemce.

(Petycja za utrzymaniem sądów patrymonialnych w Saksonii. — Zakaz hawienia się w politykę.)

Drezno, 31. sierpnia. Według doniesienia dziennika „Freie Saehsenzgt.“ podało 20 z tych członków Izby pierwszej należących do stanu rycerskiego, którzy podczas obrad nad nową ustawą organizacyjną protestowali na przedostatnim sejmie przeciw zniesieniu sądów patrymonialnych — po zamknięciu sejmku owego (8. stycznia r. b.) petycję bezpośrednio do króla o zatrzymanie istnących jeszcze sądów patrymonialnych.

W petycyi tej stoi między innymi: Trzymając się stale konstytucyi nadanej krajowi przez ś. p. najdostojniejszego poprzednika Waszej król. Mości, a w ogóle trzymając się praw istnących, mamy w Bogu nadzieję, że i nasi potomkowie uszanują świętość prawa i interes mieszkańców krajowych. Z niezachwianą wiernością i z wszelką sumiennością obstawać będziemy przedewszystkiem za prawami korony i domu królewskiego, które już od tylu wieków utrzymują się, a ustawa konstytucyjną nanowo potwierdzone zostały. Lecz również wierne trzymanie się prawa i konstytucyi wkłada na nas i ten obowiązek, byśmy przestrzegali prawowitego istnienia zwierzchniczo i politycznego stanowiska, na jakie nas z opatrności Bożej konstytucya krajowa powołano.

Hanower, 30. sierpnia. Reskryptem ministerstwa spraw wewnętrznych zabroniono podczas zgromadzeń urzędowych zajmować się polityką, a to pod karą 25 rth.

Królestwo Polskie.

(Towarzystwo na akcyę pieczenia chleba.)

Od niejakiego czasu mnożą się także w Królestwie Polskiem akcyjne towarzystwa przemysłowe. Obok istniejących już od dłuższego czasu towarzystw parowej żeglugi i jedwabnictwa, utworzyło się niedawno towarzystwo akcyjne pieczenia chleba, a teraz właśnie wydała redakcyja wychodzących w Warszawie „Roczników gospodarstwa krajowego“ odezwę do właścicieli dóbr ziemskich królestwa, w której ich wzywa do utworzenia towarzystwa agronomicznego dla zaprowadzenia gospodarstwa wzorowego w pobliżności Warszawy i przedsięwzięcia prób agronomicznych w stosownym rozmiarze. Gospodarstwo to ma się prowadzić pod kierunkiem najzasłużeńszego i z tą gałęzią przemysłu krajowego najwięcej obeznanego gospodarza, którego akcyonaryusze sami wybrać mają. Kapitał ma być zebrany emisyją 1500 akcyi po 30 rub. sr. Kto chce przystąpić do towarzystwa, ma tymczasem podpisać tylko deklaracye, a gdy subskrypcye osiągną sumy 22 500 rubli sr., będzie projekt ten przedłożony rządowi do potwierdzenia. Posiadanie pięciu akcyi ma już nadawać prawo głosowania przy wyborze członków dyrekcji.

Księstwa Naddunajskie.

(C. k. wojenne okręta zabezpieczyły żeglugę na Dunaju.)

Z **Galaczu** donoszą z 13. sierpnia: „Wystanie cesarsk. kr. okrętów wojennych do Suliny przyczyniło się wielce do uporządkowania żeglugi na Dunaju. Major flotyli dunajskiej, Baumrucker, zaprowadził tam także i porządek komunalny, a za wspólnem porozumieniem się wspomnianego p. majora, kapitana hrabi Alfonsa Wimpffen i c. k. kanclerza konsulatu, dra. Walcher'a polecono zwierzchności miejscowej urządzić szpital i uformować milicyę dla przestrzegania porządku i bezpieczeństwa publicznego.“

Grecya.

(Sprawa ministra Kalergis w zawieszaniu.)

Według doniesień z **Aten** z dnia 30go z. m. było położenie rzeczy to samo. Dwór obstawał przy usunięciu ministra Kalergis, a prezydent Maurokordatos wahał się, oczekując zapewne decyzji z Paryża i Londynu.

Turcya.

(Zaciąg ludu pod pozorem powodników mułów zakupionych. — Zdzierstwa emira Mohameda Harfuss.)

Z **Damaszku** piszą z 9. sierpnia. Dnia 6. sierpnia wysłał konsul angielski trzeci transport mułów i koni do Krymu, i tym sposobem uzupełnił zaciąg 1000 ludzi. Z tym transportem odszedł oddział 300 ludzi złożony z Turków, chrześcian i Żydów podzielonych na trzy kompanie pod wodzą tyluż kapitanów. Każdy zacięzny pobiera dziennie po 10 piastrow, zaczem utrzymanie każdego muła łącznie z powodnikiem kosztuje dziennie do 20 piastrow. W ogóle radzi wszyscy, że się tych ochotników pozbyli, zwłaszcza że tłum niekarny nowozaciężnych licząc na protekcyę angielską dopuszcza się niejednej swawoli.

W ciągu miesiąca lipca nadeszło tyle skarg przeciw zdzierstwu Emira Mohameda Harfuss w dystrykcie Baalbek, że rząd turecki musiał nareszcie wysłać 400 jeźdźców pod rozkazami Kassul Agi, i nakazać uwięzienie Emira. Oddział ten nie jednak nie sprawił, i tylko spłoszył zdziercę z jego siedziby. Ukrywa on się teraz w niedostępnych górach południowego Libanu między Metualami współpracującymi swymi, którzy zapewne staną w jego obronie.

Afryka.

(Bombardowanie miasta Old-Town. — Pokrośnienie buntu w Gambii. — Obrót handlowy z Egiptem.)

Poczta afrykańska, nadesłana paropływem „Candace” do Plymouth, donosi: Rząd pochwalił bombardowanie miasta Old-Town (Calabar). Wojenny okręt „Antelope” (kapitan Young) zburzył to miasto na wezwanie konzula Lynlager dlatego, że naczelnicy Kalabaru złamali zawarty roku 1851 traktat względem zniesienia ofiar ludzkich. W Gambii wydarzył się 17. lipca wypadek, który pociągnął rozlew krwi za sobą. Niejaki Fodey wpadł do zamieszkaanej przez krajowców włości i uprowadził przemocą jednego mężczyznę i jego żonę. Wsparty przez Marabutów opierał się policji i małej zbrojnej sile, i nie chciał zabranych wypuścić. Porucznik Armstrong został przytem raniony, a dwóch żołnierzy angielskich ujęto w niewolę, co tak rozzuchwiali Marabutów, że 3 angielskie włości spalili. Na to wyruszył gubernator O'Connor w 260 ludzi naprzeciw St. Mary, ale krajowcy zwabili go w zasadzkę i odparli ze stratą 30 poległych i 43 rannych. Nakeniec otrzymał gubernator pomoc od francuskiego wojennego okrętu „Entrepenante” i posiłki, złożone z 150 żołnierzy europejskich, którzy bagnetem zdobyli miasto i zburzyli dnia 3. sierpnia. Francuzi mieli 2 poległych i 1 rannego; Anglicy nie ponieśli w tej ostatniej potyczce żadnej straty. Pod Lagos stało na kotwicy 5 angielskich okrętów wojennych. Bathurst zdawał się być zagrożonym.

— Według zawartego w dzienniku *Austria* sprawozdania konzularnego z *Alexandryi*, z początku sierpnia r. b., zwiędziło zeszłego miesiąca port tamtejszy 83 okrętów handlowych, a między tem 7 paropływów austriackich o 3108 beczkach ładunku i 7 austriackich okrętów żaglowych o 2792 beczkach ładunku. W przeciągu tego czasu odplynęło 79 okrętów handlowych, między tem 6 paropływów austriackich o 2716 i 3 austriackich okrętów żaglowych o 719 beczkach ładunku. Targu wielkiego na bawełnę nie było w pierwszej połowie lipca, lecz w drugiej połowie znacznie się ożywił, a mianowicie dla znizonych cen o 15—20 piastrow od kantara. W ciągu tego miesiąca sprzedano w ogóle 24.115 kantarów rozmaitych towarów.

Stan zdrowia w całym Egipcie pomyślny, z wyjątkiem tylko Alexandryi, gdzie cholera potąd jeszcze nie ustala.

Z teatru wojny.

Doniesienia z morza bałtyckiego.

(Stanowisko floty. — Domyślne zamiary. — Ruchy floty sprzymierzonej. — Wylądowanie Anglików w Waza. — Odwóz jeńców.)

Petersburg, 30. sierpnia. Flota nieprzyjacielska znowu nas opuściła. Pod Nargen stało d. 15. jeszcze 107 okrętów; od 20. jednak zaczęła się zmniejszać tamtejsza eskadra, tak iż 24. składała się już tylko z 68 okrętów (między którymi było 20 okrętów transportowych i 2 jachty). — Zresztą nie sądzą tu, że flota nieprzyjacielska opuści już teraz morze bałtyckie, obawiają się raczej ataków na jeden z punktów wybrzeża. Mówią, że podróż W. księcia Michała, który d. 24. przybył do Rewlu jest w związku z tym domniemanym wypadkiem.

— Petersburgski gubernator wojskowy wydał następujące ogłoszenie: „Dnia 25. sierpnia o god. 1. z południa odplynęła flota nieprzyjacielska w kierunku zachodnim i stanęła u północnego brzegu na wschód od przylądka Starzsunden. W ciągu d. 26. sierpnia odłączyły się od eskadry nieprzyjacielskiej i wypłynęły na morze 3 okręta liniowe; 1 fregata i 2 parostatki, a pozostało 7 okrętów liniowych, 1 fregata i 1 parostatek na dawnym miejscu; d. 27. zrana wypłynęły wszystkie pozostałe statki eskadry na morze i zniknęły z widokreğu.”

— Doniesienia Sztokholmskie z Umee z 18. zawierają niektóre szczegóły o wylądowaniu Anglików w Waza, czyli raczej Nikolaj, w mieście zbudowanym w części na Brandön. Strata Rosyan miała być znaczną i zniszczono całkiem jedną baterję rosyjską. — Zabrano większy okręt należący do konzula Wulff, tudzież mniejszy statek fiński. Zatonięty niedawno przy wybrzeżu Gotlandyi rosyjski paropływ transportowy „Cottingham”, był zbudowany w Anglii i właśnie miał odplynąć do Petersburga, gdy wojna wybuchła. Ogłoszono go wtedy własnością angielską.

— Z *Libawy* donoszą, że dnia 18go sierpnia wieczór przybił transportowy okręt francuski „Saone” do wybrzeża i że nazajutrz rano wysadzono na ląd 200 jeńców, których się od dawniejszego czasu spodziewano. Zaraz po wysadzeniu jeńców na ląd odplynął wspomniany paropływ śrubowy na morze otwarte.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Przesyłki i pomnożenie wojsk w Krymie. — Doniesienia z Odessy. — Chyżość w zbiorowisku na alarm. — Stan chorych w Sebastopolu. — Rekonesans do Kaule Tabia. — Pomyślne Turkom odparcie nieprzyjaciół. — Erzerum ocalone.)

Z *Paryża* piszą z d. 1. września do *Independance belge*: „Obóz pod Mazlakiem wypróżnia się w miarę jak się zapełnia. Już po raz trzeci przynajmniej wysłano ściągione w tem miejscu wojska do Krymu; ostatnia posyłka wynosiła całą dywizję, gdyż d. 15. sierpnia odbył jenerał Larchey przegląd 10.000 ludzi. Ale obóz pod Mazlakiem znowu się niebawem zaludni; przygotowania poczynione w trzech obozach francuskich na przyjęcie 50.000 ludzi zgadzają się dokładnie z poczynionymi we Francyi przygotowaniami względem dalszego wysyłania wojsk. Od ataku na wieżę Małakowa

i nowych usiłowań zapełnienia tej luki, wysłano w ośmiu tygodniach 70 do 75 000 ludzi; 25 do 30.000 wyruszą jeszcze przed połową września, gdyż wszystko już przygotowane do szybkiego transportu. W ciągu półtrzecia miesiąca połączy się przeto druga armia w sile 100.000 ludzi z pierwszą. Te ruchy wojsk świadczą wyraźnie iż wszelkie słowa o niezłomnem postanowieniu prowadzić dalej walkę w Oryencie.

— Do *Milit. Ztg* piszą z Odessy z d. 28. sierpnia:

Wczoraj o god. 10. wieczór rozległ się wystrzał działowy z baterji Sergeron i w tej samej chwili uderzono w bębny po wszystkich ulicach, w miejsce przeznaczone do zbierania się zapełniły wojska wszelkiej broni. W mniej niż 5 minutach stanęło około 25.000 ludzi na placach alarmowych pod bronią. Nikomu niewiadomy był powód, tem mniej, że na morzu nie widać było żadnego okrętu. Wkrótce potem przybył jenerał-adjutant Lüders ze swoim szefem sztabu Niepokojczyckim i dziękował wojsku za chwalebna szybkość w zebraniu się; na tem skończył się alarm, który całe miasto poruszył.

Wczoraj przybyły tu pojedyncze oddziały pionierów gwardyi przeznaczone do Sebastopola. Do dnia wczorajszego nie doniesiono nic ważnego z Sebastopola. Co chwila oczekiwano ataku ze strony nieprzyjaciela.

Jenerał-lekarz armii Sebastopolskiej opisuje w raporcie stan chorych armii rosyjskiej, mówi między innymi:

„Stosunek chorych do załogi ma się przeto jak 2 do 100. — Ten uderzający rezultat w twierdzy oblężonej można obok szczególnej opieki Boskiej przypisać tylko czyszczeniu atmosfery przez ogromne co chwila wystrzeliwane masy saletry. Jakoż jest dowiedziona rzeczą, że cholera, która w dolinie Czerny po jej prawej stronie wyrzadziła między wojskiem naszym tak straszne zniszczenie i skłoniła naczelnego wodza przenieść je na lewy brzeg w okolicy wyżej leżące, załogi prawie wcale nie dotknęła i nigdzie nie wystąpiła epidemicznie.” Raport kończy wykazem, że w chwili obecnej znajduje się w rozmaitych szpitalach 1972 chorych z wyłączeniem rannych.

— Z **Karsu** otrzymała Porta doniesienia sięgające po dzień 4. sierpnia. Wszystko w stanie dawniejszym; dnia 4go z. m. odbył się silny rekonesans do Kaule Tabia, przyczem przyszło do dwugodzinnej walki między obustronną artylerją. Stanowczego jednak wypadku nie było, a utarczka skończyła się odwrótem Rosyan na dawne ich stanowisko. Weli Basza stoi z oddziałem kilkuset Baszy-Bozuków w Czyldirze. Nie obawiają się bynajmniej o Erzerum, zwłaszcza że wyprawiony przeciw temu miastu korpus rosyjski wybrał się w pochód bez pociągów potrzebnych i prawie bez bagazy. Oprócz tego otrzymano wiadomość, że jenerał Sulibow cofnął się pierwszych dni sierpnia za Saghauli-Dag, i że Hafiz Basza zagraża mu pod Kiepri-Kiei.

Journ. de Const. zawiera w osobnym dodatku następujący buletyn z azjatyckiej widowni boju: „4go sierpnia o 7. godzinie zrana wyruszyli Rosyanie z całą swą siłą zbrojną na okopy pod Karssem i uderzyli na baterję „Kaule”. Walka artylerji trwała przez ciąg dwóch godzin. Nieprzyjaciel stracił wielu żołnierzy i musiał się cofnąć; oprócz zabranych z sobą poległych i rannych pozostawił ich jeszcze do 200 na pobojowisku. Rosyanie stracili jednego jenerała, który poległ na miejscu i musieli się wyrzec jednego działka zdemontowanego. Wojska tureckie trzymały się dzielnie w tej utarczce, a mając stanowisko bezpieczne, wyszły z niej z małą tylko stratą. — Równocześnie przyszło i pod Kiepri-Kiei do utarczki, gdzie Kerem Basza dzielnie się popisał. Rosyanie cofnęli się po-za Saghauli-Dag, a Erzerum teraz całkiem bezpieczne.”

Doniesienia z ostatniej poczty.

Najnowsze doniesienia z teatru wojny w Krymie zawarte są w dwóch depezach rosyjskich. Pierwsza opiewa: Książę Górczakow donosi z Sebastopola z d. 4. września, 10^{1/2} god. wieczór: Położenie rzeczy pod Sebastopolem nie zmieniło się. Ogień nieprzyjaciela równie silny jak dawniej; jego roboty szanćowo znajdują ciąglą przeszkodę w czynności naszych baterji. — Druga zaś depeza opiewa: Książę Górczakow donosi z Sebastopola z d. 5. września, god. 9. wieczór: Dzisiaj ze świtem otworzył nieprzyjaciel bardzo silny ogień na prawe skrzydło naszej linii, a potem na lewe. Odpowiadaliśmy jak najsilniej na ten ogień. Ku wieczorowi zwolniał ogień na wszystkich punktach

Paryż, 7. września rano. *Monitor* ogłasza dekret cesarski, mocą którego opłata od przywozu maszyn i narzędzi żelaznych zastosowaną jest do dekretu istniejącego obecnie względem przywozu surowych produktów.

Londyn, 6. września. Bank angielski podwyższył procent eskomptu z 3^{1/2} na 4^{0/0}.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Przemyskim.)

Przemysł, 1. września. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża, jakie były w drugiej połowie sierpnia na targach w Przemysłu, Jarosławiu i Jaworowie: korzec pszenicy 13r.51k.—14r.—14r.21k.; żyta 10r.24k.—8r.—9r.27k.; jęczmienia 7r.—7r.—6r.24k.; owsa 4r.56k.—4r.—3r.40k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 10 września		gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	24	5	27
Dukat cesarski	" "	5	30	5	33
Półimperyal zł rosyjski	" "	9	18	9	22
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	47 1/2	1	48 1/2
Talar pruski	" "	1	44	1	45
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	1	18	1	19
Galic. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	91	27	91	48
Galic. listy Obligacye indem.		70	36	71	—
5% Pożyczka narodowa		80	30	81	10

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 10 września 1855		złr.	kr.
Instytut kapil. prócz kuponów	100 po	91	54
" przedał "	" 100 po	92	24
" dawał "	" za 100	—	—
" żadał "	" za 100	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 6. września.		w przecięciu	
Obligacye długi państwa	5% za sto 76 5/8 1/8	76 1/8	—
detto pożyczki narod.	5% " 80 5/8 3/4	80 3/8	—
detto z r. 1851 serya B.	5% " —	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% " —	—	—
Obligacye długi państwa	4 1/2% " 67 67 1/2	67 1/4	—
detto detto	4% " —	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4% " —	—	—
detto detto detto	3% " —	—	—
detto detto	2 1/2% " —	—	—
Pożyczka z lusami z r. 1834	" —	—	—
detto detto z r. 1839	" —	—	—
detto detto z r. 1854	98 1/2 5/8 3/4	98 3/8	—
Obl. wiedz. miejskiego banku	2 1/2% " —	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5% " —	—	—
Obl. indemn. Niz. Austr.	5% " —	—	—
detto krajów koron.	5% 69 3/4 70	69 3/8	—
Akcy bankowe	975 974 973	974	—
Akcy n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	—	—	—
Akcy kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.	2058 3/4 2055	2057 1/2	—
Akcy kolei żel. Glognickiej na 500 złr.	—	—	—
Akcy kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.	—	—	—
Akcy kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.	—	—	—
Akcy Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.	542	542	—
Akcy austr. Lloyd'a w Tryeście na 500 złr.	—	—	—
Galic. listy zastawne po 4% na 100 złr.	—	—	—
Renty Como	—	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 6 września.		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	—	m.
Augsburg za 100 złr. kur.	116 1/4 116 115 7/8 l.	116	aso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 1/2 fl.	115 114 3/4	114 7/8 3 m.	—
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	84 83 3/4	83 7/8 2 m.	—
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwna za 300 lire toskan.	113 1/4 113 113 l.	113	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11-10 9 8 1/2 l.	11-9 1/2 2 m.	—
Lyon za 300 franków	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	114 1/2 1/4 1/2 l.	114 1/2 2 m.	—
Marsylia za 300 franków	— l.	—	2 m.
Paryż za 300 franków	133 3/4 6/8 1/2 1/2 l.	133 5/8 2 m.	—
Bukareszt za 1 złoty Para	—	31	T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	—	T. S.
Cesarskie dukaty	—	—	Agio.
Dukaty al marco	—	—	Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 7. września o pierwszej godzinie po południu.
 Amsterdam 95. — Augsburg 115 7/8 l. — Frankfurt 114 3/4 l. — Hamburg 83 3/8. — Liwna 112 3/4. Londyn 11.10. — Medyolan 114 1/2 l. — Paryż 133 1/2 l.
 Obligacye długi państwa 5% 75 7/8 — 76. Detto S. B. 5% 86 — 87
 Detto pożyczki narod. 5% 80 3/4 — 80 7/8. Detto 4 1/2% 66 3/4 — 66 7/8. Detto 4% 60 1/4 — 60 3/4. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — —. Detto z r. 1852 4% — —.
 — Detto Glognickie 5% 92 1/4 — 92 1/2. Detto z r. 1854 5% — —. Detto 3% 46 1/2 — 46 3/4. Detto 2 1/2% 37 1/2 — 37 3/4. Detto 1% 15 1/2 — 15 3/4. Obl. indemn. Niz. Austr. 5% 78 — 79. Detto krajów kor. 5% 69 — 74. Pożyczka z r. 1834 229 — 229 1/2. Detto z r. 1839 119 — 119 1/4. Detto z 1854 98 1/2 — 98 3/8. Oblig. bank. 2 1/2% 55 — 55 1/2. Obl. lom. wen. pożycz. r. 1850 5% 92 — 94. Akc. bank. z ujmą 975 — 977. Detto bez ujmą — —. Akcy bankowe now. wydania — —. Akcy banku eskomp. 68 3/4 — 87 1/2. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 204 1/2 — 204 5/8. Wied.-Rabskie — —. Detto Bu-

dzynsko-Lincko-Gmundzkiej 232 — 234 Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20 Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynbursko-Neustadtzkiej 90 1/2 — 90 3/4
 Detto żeglugi parowej 538 — 540 Detto 11. wydania —. Detto 12. wydania 512 — 512 1/2 Prior obl. Lloyd (w srebrze) 5% 90 — 90 1/4. Północn. kolei 5% 83 — 83 1/2. Glognickie 5% 70 — 71 Obligacye Dun żeglugi p r. 5% 80
 81. Detto Lloyd'a 470 — 475. Detto młyna parowego wiedeń 107 — 108 Renty Como 13 1/8 — 13 3/8. Esterhazego losy na 40 złr. 72 3/4 — 73. Windischgrätz'a losy 26 — 26 1/4. Wallsteina losy 25 1/2 — 25 5/8. Keglevicha losy 10 1/8 — 10 3/8. Cesarskich ważnych dukatów Agio 22 1/4 — 22 1/2
 (Kurs pieniężny na giełdzie wiedeń. d. 7. września o pół do 2. po południu.)
 Ces. dukatów stoplowanych agio 22 1/4. Ces. dukatów obrączkowych agio 21 3/4. Ros. imperyal 9.20. Srebra agio 18 gotówka.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 10. września.
 Obligacye długi państwa 5% 75 7/8; 4 1/2% —; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; 2 1/2% — losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. 229; z r. 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcy bank. 100 2 1/2. Akcy kolei półn. 204 7 1/2. Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 544. Lloyd 477 1/2. Galic. l. z w Wiedniu —. Akcy niz.-austr. Towarzystwa eskomtowego a 500 złr. — złr.
 Amsterdam 1. 2. m. 94. Augsburg 114 5/8. l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 113. l. 2. m. Hamburg 83 l. 2. m. Liwna 112 l. 2. m. Londyn 11.4. l. m. Medyolan 113. Marsylia — Paryż 131 3/8. Bukareszt —. Konstantynopol —. Smyrna —; Agio duk. ces. 20 5/8. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. — lit. B. —. Lomb. —; 5% niz. austr. obl. indemn. 72 1/2; innych krajów koron. 69 3/4; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 98 3/8; Pożyczka narodowa 81. C. k. austr. akcy skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 359 fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 9. września.
 PP. Napadiewicz Alex., dr. praw, z Więckowic. — Pirelli Józef, c. k. radca sąd. szlach., z Armalowskiej woli. — Tretter Hil., z Dzwiniacza. — Gnoiński Alex., z Krasnego. — Bocheński Józef, z Głęboczka. — Mrozowiecki Stanisław, z Sokolówki. — Madejski Marian, dr. praw, z Kochanówki. — Jakubowski Łukasz, c. k. radca wyższ sądu kraj., z Stryja. — Herthh Franc., z Uniatycz. — Fray Józef, c. k. radca sąd. szlach., z Buchowic. — Zarzycki Maxymilian, z Truskawca. — Załenski Józef, do Kolbuszowic.
 Dnia 10. września.
 Ks. Sapięha Leon, z Krasiczyna. — Hr. Dzieduszycki Edward, z Strzałek. — Br. Smola, c. k. generał-major, ze Złoczowa. — PP. Wurm, c. k. pułkownik, ze Złoczowa. — Korytawscy Erazm i Julian, z Płotycz. — Małecki Alex., ze Złoczowa. — Zadny Jan, c. k. przełożony pow., z Tarnopola. — Zarzycki Tytus, z Chotyluba. — Eminowicz Kajet., ze Smerekowa. — Żukiewicz Konat., z Steniatyna. — Czajkowski Hip., z Sarnik. — Orłowski Kal., z Lisowic. — Bocheński Alojzy, z Otynowic. — Malczewski Konst., z Cześnik.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 9. września.
 Hr. Golejewski Adam, do Stanisławowa. — PP. Jung Jan, konsul holenderski, do Krakowa. — Komarnicki Bolesław, do Krakowa. — Wereszczyński Józef, c. k. major, do Czerniowiec. — Seifert Józef, c. k. podporucznik, do Komłomyi. — Okulicz Kozarin Fabian, do Knisiołowa. — Onyszkiewicz Fort., do Borasowa. — Osmulski Wład., do Kulicztkowa. — Niziński Kar., do Hołoska. — Wiszniewski Franc., do Tarnopola. — Łucki Adam, do Sarn. — Górski Jan, do Stojaneca.
 Dnia 10. września.
 PP. Zawadzki Karol, do Stryja. — Zawadzki Józef, do Stryja. — Pałuszynski Edward, do Uliczka. — Fastenberger Edward, c. k. pułkownik, do Krakowa. — Paszyński, c. k. kapitan, do Złoczowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 7. i 8. września.					
Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	327.03	+ 6.6°	89.6	zachodni sil.	pochmurno
3 god. pop.	328.89	+ 11.0°	69.6	" sil.	"
10 god. wie.	330.54	+ 5.6°	84.2	pół.-wsch. sil.	jasno "
W nocy deszcz 1... 68.					
6 god. zran.	331.33	+ 3.0°	93.5	zachodni sil.	pogoda
2 god. pop.	330.88	+ 10.9°	66.9	" sil.	pochmurno
10 god. wie.	329.86	+ 7.2°	86.7	" sil.	"

T E A T R.

Dziś: Opera niem.: „Rigoletto“. (Pani Schreiber Kirchberger występuje w roli gościnnej.)

K R O N I K A.

(Stan cholery we Lwowie.)

Na dniu 9. września zastabło 8 a umarło 6 osób. W ogóle od powstania zarazy zastabło 5583 a umarło 2831 osób.

Program kongresu statystycznego, który dnia 10. września otwarty będzie w Paryżu, składa się z tomu in 4to o 16 arkuszach druku i podaje przedmioty, nad którymi się zgromadzenie naradzać będzie w 9. rubrykach: 1. Statystyka środków komunikacyjnych, do których się liczą drogi wszelkiego rodzaju, koleje żelazne, linie telegraficzne, żegluga, porty morskie i t. d.; 2. statystyka agromomiczna; 3. statystyka zakładów karnych; 4. sądownictwa; 5. zakładów oszczędności i zaopatrzenia; 6. nieszczęść; 7. napadów obłąkania; 8. epidemii; 9. statystyka urzędzeń połączonych z właściwością wielkich miast. Rozprawy będą

się odbywać w czterech sekcyach, na zgromadzeniach plenarnych będzie przedyskutować minister Rouher. Dyskusya toczyć się będzie w języku francuskim, a tok i treść debat będą stenografowane.

— W obwodzie Krnica w Montenegro, odkryto podziemną galeryę, pochodzącą z czasów rzymskich, i znaleziono w niej żelazne narzędzia, a nawet drewniane materiały. Znajdująca się w tem miejscu woda pokazuje, że tam była kopalnia złota. Książę kazał zastawić kopanie, aż wszystko dokładnie rozpoznaniem będzie.

— Z kantonu Montpont, w departamencie Dordogne, donoszą o sprawdzonym urzędownie wypadku nadzwyczajnej żyzności tego rodzaju, że z jednego wysianego ziarka zboża jarego wyrosło 147 kłosów o 4600 zdrowych ziarekch